

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Amersfoort; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Sappemeer; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meullink, Enschedé; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds J. Smelk, Apeldoorn; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Groningen; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. v. Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visée, Kampen; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen
Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V. — Goes

Postrekening No. 406010. — Telefoon 2424
BUREAU „DE REFORMATIE“ — GOES
Ingevolge papieroverschikking R.P.P. no. 6385 verschijnt deze uitgave
wekelijks en is de omvang van dit nummer 8 pag. form. 30 x 4 1/4 cm.

Abonnement: f4.— per half jaar bij vooruitbetaling
Voor het Buitenland en Ned. Indië f10.— per jaar
Advertentiën: 10 cent per mm. Losse nummers 20 cent

INHOUD: Hoofdartikel: Het Apostolaat, 3. — Uit de Schrift: Het evangelie des welbehagens, tegelijk exclusief en inclusief (Mt. 11: 25, 28). — Kerkelijk leven: De pluriformiteit van de kerk i.v.m. de oecumenicitet, 5. — Zending en Evangelisatie: De conferentie van Makassar

4. slot. — Uit de Historie: Vitringa over nut, noodzakelijkheid, gezag van Synoden, 10. — Populair Wetensch. Schetsen: Eenige bijdragen tot opening der Schriften: Rechtvaardigheid Gods uit geloof tot geloof (Rom. 1: 17). — Persverslag 4e en 5e Synodeweek. — Kerkenieuws.

Niemand is iets ZONDER DE KERK. En wat hij is, is hij alleen VOOR DE KERK.

Ds J. C. SIKKEL,
Zuid-Hollandsche Kerkbode van
5 April 1890.

HET APOSTOLAAT (III)

HOOFDARTIKEL

De Heilige Schrift bindt dus het Apostelschap aan bepaalde personen, niet aan de kerk. De apostelen ontvingen, boven en in onderscheiding van de andere discipelen bijzondere gaven des Heiligen Geestes; hun dienst in de kerk is éénmalig, fundamenteel, universeel.

3e. En dat bepaalde discipelen buiten het twaalf-tal ook met den naam apostel worden genoemd, wet-tigt allerminst het algemeen gebruik van dien naam voor onzen tijd. Immers ook de apostelen in ruimer zin vormen een scherp begrensden kring. Slechts een beperkt aantal personen ontvangen, buiten de twaalf-ven, den apostelnaam, en zulks in onderscheiding van andere functionarissen als profeten, evangelisten, leeraars. En dit is verstaanbaar. Het apostelschap is niet een blijvende dienst. Met de stichting der kerk heeft het Apostolaat zijn taak volbracht. Vóór den Pinksterdag moet de opengevallen plaats worden aangevuld. Als echter straks de eene apostel na den anderen door den dood wordt weggenomen, denkt niemand er aan, andere apostelen in hun plaats te verkiezen. Het onoverdraagbare, algemeene, extra-ordinaire ambt heeft na de stichting der kerk opgehou-den te bestaan.

4e. Moet dan, zoo is gevraagd, het woord der Apostelen niet blijven doorklinken, en is niet ieder hun opvolger, die hun boodschap ten gehoor brengt in de taal van den tijd?

Hoe voorzichtig dient men te zijn met dergelijke gladlopende zinnetsjes! Zeker moet 't woord der Apostelen blijven doorklinken, maar wie het thans spreekt, heeft 't niet, als de apostelen, rechtstreeks door openbaring ontvangen. En wie 't zeer algemeene woord „opvolger“ bezigt, heeft tot taak, ieder duidelijk te ma-ken, in welken zin hij dat woord bezigt. Heeft het al-leen, gelijk men wil, betrekking op de vervulling van een opdracht? Ook in dat geval is er nog op de aan-wending van den apostel-naam aanmerking te maken; maar is het woord „opvolger“ in dit verband los te maken van roeping, zending, bekwammaking, ambt, positie?

Bovendien, zoo men voor de zendingstaak der kerk in het beden den naam „apostolaat“ kiest, zal daar-door bij de groote massa niet het besef verdonkerd of weggenomen worden van het kenmerkend onder-scheid tusschen openbaring en getuigenis, tusschen Schrift en evangelie-verkondiging, tusschen inspi-ratie en illuminatie (verlichting), tusschen het phere-sthai (gedreven worden) van de profeten, waarvan 2 Petri 1: 21 spreekt, en het agesthai (geleid worden) van Gods kinderen uit Romeinen 8: 14?

5e. En hoe staat het met het oecumenisch signaal, met de apostolisch-oecumenische theologie, met het Apostolaat als ambt niet in de kerk, maar in het Koninkrijk?

Hier gaat ons een nieuw licht op, wat men met „het Apostolaat“ eigenlijk wil. Het moet dienen tot be-reiking van het gestelde oecumenische ideaal. Immers, wie „Apostolaat“ zegt, zegt: wereldtaak. Het gaat om de verovering der wereld. En daarin ontmoeten elkaar de verschillende kerken. Zij „zetten de bewe-

ging voort van de uitgestoken handen van God naar de wereld“, zij „gaan met de boodschap der ver-zoening in zending en apostolaat de heele wereld over.“

„Aan de zending komt de eer toe, dat zij al het oecumenisch werk machtig heeft gestuwd en ge-dragen, de meeste vragen, die de Kerk zich in de wereld ziet gesteld, heeft opgelost en de Kerken heeft rijp gemaakt voor een wereldwijd christendom.“²⁴⁾ Zoekt zoo het „Apostolaat“ de oecumene, omge-keerd richtte de oecumenische beweging hoe langer hoe meer haar aandacht op den practischen arbeid der kerk, waaronder de zending.

„Edinburg 1937 betekende het einde van de z.g.n. directe methode in het theologisch gesprek der kerken. Toen men daar n.l. nog weer eens de centrale geschilpunten had gezien, dreigde het gevaar, dat dit gesprek vroegtijdig zou verstarren. Men zag wel in, dat men zó niet door kon gaan met elke volgende keer de verschillende positie's der kerken zo naast elkaar te stellen. Daarmee zou het gesprek tot een frontgebied met een stellingenoorlog verworden, in plaats van dat men bereid zou zijn naar elkander te luisteren en elkanders positie's te overwegen..... Men heeft een nieuwe wijze van samenspreken der kerken gevonden, die ook ons de enige lijkt te zijn. Men gaat samen op weg in het leven der kerken van elke dag. Men staat samen in de wereld voor een zelfde verantwoordelijkheid en men gaat daarover samen-spreken..... Het oog is op de wereld gericht en daar-bij op de vraag, wat Christus wil dat Zijn Kerk be-lijden en als dienst verrichten zal“²⁵⁾

Zoo wordt het accent hoe langer hoe meer verlegd van de belijdenis naar het „kerkewerk“. De eerste vraag is niet meer: wat gelooft ge? maar: wat doet ge? De belijdenis komt op de tweede plaats, en is tegenover „het Apostolaat“ van minder belang. Elke kerk heeft een eigen oecumenisch signaal. Maar als die signalen van alle kanten tege-lijk opklinken en verschillen in toonaard, ontstaat een kakophonie. Waar dit op den duur onverdrage-lijk is, zal het eind onvermijdelijk zijn: men zal komen tot één „apostolisch-oecumenische theologie“. Naar de Schriften? Stellig niet. Men heeft immers bevon-den, dat als men gaat spreken uit de belijdenis, dit leidt tot een stellingenoorlog? Hier moet aan die belijdenis, die echo is van het Woord Gods, het zwij-gen worden opgelegd. Het resultaat zal zijn: een „theologie“ waarin alle dogmata samenvloeien en alle verschillen zijn gladgestreken. En wat blijft er zoo over van de kerk, de kerk, die pilaar is en vastig-heid der waarheid?

Men heeft om de gegrondheid van de oecumenische beweging in 't licht te stellen, Calvijn geciteerd, die schreef bereid te zijn tien oceanen over te steken als het ging om de eenheid der kerk. Maar men vergete niet, dat de zin, die op deze betuiging, aanstonds volgt,

²⁴⁾ Dr H. v. d. Linde, De Wereldraad van Kerken, Callenbach N.V., Nijkerk 1948, blz. 39.

²⁵⁾ Idem, blz. 44 en 45.

luit: „Daarom acht ik het niet geoorloofd, eenige arbeid of moeite uit den weg te gaan, waar het om een ernstige en eerlijke, naar de Heilige Schrift opgestelde eenheidsformule van alle geleerden gaat, waarin de anders ver uit elkander gelegen kerken zich zouden kunnen vinden.“²⁶⁾

Een ernstige, eerlijke, naar de Heilige Schrift opgestelde eenheidsformule.

Heeft dit iets te maken met een oecumenische be-weging, als waarvan vooraanstaande leden van de Ned. Herv. Kerk, als waarvan tal van opstellers van dit ontwerp-kerkorde vurige voorstanders zijn, een be-weging die haar permanente organisatie vindt in den Wereldraad van Kerken? Een Wereldraad die socia-listen en zelfs crypto-communisten onder zijn gang-makers telt, en pas in Amsterdam zich in feite uit-sprak vóór het socialisme, en als Rome maar bereid was, aan zou sturen op 'n politieke wereldmacht, waar-in Roomschen en socialisten als geallieerden zouden optrekken?

Calvijn! Alsof hij ooit geweld heeft eenheid ten koste van de waarheid! In 1549 wordt de Consensus Tigurinus opgesteld, die „Zwinglianen“ en „Calvi-nisten“ vereenigt, maar reeds in 1540 begint Calvijn de „Zwinglianen“ in geschrift te zoeken. Straks cor-respondentie met Bullinger, Zwingli's opvolger, die twee jaar duurt. En tenslotte, als Calvijn naar Zurich gekomen is, in twee uur tijd wel overeenstemming, maar het duurt nog uren, eer men voor bepaalde zegs-wijzen de juiste uitdrukking gevonden heeft voor het gehoorzaam naspreken van het Woord.

Met Bucer streefde Calvijn naar vereeniging met de Lutherschen. Bucer zag daarbij vooral heil in 'knap verholde formules. Calvijn moet van deze poli-tiek van „dubbelzinnige uitdrukkingen“ niets hebben. Hij noemt het listigheid, die valscheijk vroom genoemd wordt. Zeker is hij overtuigd van Bucer's en ook van Melancton's goede bedoelingen. Maar hij schrijft als het gaat over een religieus gesprek met de Roomschen (1541): Philippus (Melancton en Bucer stelden over de verandering (van brood en wijn in het Avondmaal) dubbelzin-

²⁶⁾ Hoe totaal anders is het gedachtenklimaat, waar-uit Dr van Ruler c.s. spreken, dan dat van Calvijn. Deze gewaagt in zijn aan bisschop Cranmer gericht brief, waaruit Dr van Ruler citeert, (Corpus Reformatorium, XLII, Thesaurus epist. Calv. V, p. 312-314) van hen, „door wier werken (God) de gezonde kerkeer van alle verderf reinigen en ongerept aan de nakomelingschap overdragen wil“. Voorts: „ware toch maar te bereiken, dat in een of andere plaats geleerde en ernstige mannen uit de voortreffelijkste kerken samenkwamen, om na de afzonderlijke geloofsartikelen stipt en nauwkeurig over-wogen te hebben, de ontwijfelbare leer der Schrift inzake het aan allen gemeenschappelijk gevoelen aan het nage-slacht over te dragen“.

Deze brief van Calvijn is een antwoord op dien van Cranmer, welke aldus aanving: „Gelijk niets de kerken meer uiteenslaat dan de ketterijen en twisten over de leer des geloofs, zoo is er niets, dat de kerken meer doeltreffend vergadert en krachtiger de schaapskoot van Christus bevalligt, dan de ongeschonden leer van het evangelie en de dogmatische overeenstemming“. (Corpus Ref. XLII, Thes. epist. Calv. V, p. 306).

nige en goed klinkende thesen op om te trachten of ze de tegenstanders (de Roomschen) tevreden konden stellen, zonder eigenlijk iets toe te geven. Het plan staat me niet aan; ofschoon ze wel een reden daarvoor hebben. Ze hopen namelijk dat als eenmaal aan de reine leer (globaal) toegang verschaft is, het afzonderlijke (onderdeel) in korten tijd aan 't daglicht zal komen. Zoo willen ze 't nu liever laten passeeren, en schrikken zelfs voor zulke dubbelzinnigheid niet terug, en toch is er niets gevaarlijker dan dat." 27)

En dan Calvijn's naam gebruiken om het oecumenisch streven zooals zich dat vandaag openbaart te dekken?

Calvijn zou getoornd hebben over een beweging, die leugen en waarheid wil vereenigen, die alle richtingen oproept om geleidelijk te komen tot de eene wereldkerk, die onder mooie woorden, vrome woorden, de jammerlijke werkelijkheid bedekt; hij zou wat men thans „groei" noemt, niet anders hebben gekwalificeerd dan wildgroei en bederf, hij zou den dood geschreven hebben op de praktijk, in suggestieve taal zijn denkbeelden te propageeren, zonder die te onderwerpen aan het alléén-normeerende Woord Gods. Hij zou striemen het drijven, de daad te zetten vóór de belijdenis, dat is principieel vóór het geloof, vóór de bekeering, vóór de levendmaking van den geestelijk dooden zondaar. Een drijven, waarbij men in feite de leer niet opbouwt uit 't gezaghebbend Woord van den sprekenden God, maar uit de eigenwillige ideeën van den niet-hoorenden, dat is: niet-gehoorzamen mensch.

In dezen gedachtengang laat zich verklaren, dat men het „Apostolaat" niet wil zien als een ambt in de kerk, maar in het Koninkrijk Gods. Immers spreek ik van het Koninkrijk, dan behoeft ik niet weer over de kerken te spreken met haar belijdenis-verschillen; aangezien het Koninkrijk Gods zich uitbreidt over heel de wereld en ook het „Apostolaat" wereldroeping is, kunnen en moeten alle kerken zich in de „apostolische opdracht" vinden en vereenigen.

Maar de opvatting, dat het Apostolaat een ambt is niet in de kerk, maar in het Koninkrijk, wordt rechtstreeks door de Schrift weersproken; in 1 Cor 12 : 28 zegt de Apostel Paulus: „En God heeft er sommigen in de gemeente (en te ekklesia, dus: in de kerk) gesteld, ten eerste apostelen" etc.

Tusschen kerk en Koninkrijk Gods, zegt prof. Bavinck, bestaat geen tegenstelling, maar wel onderscheid. Het Koninkrijk Gods bestaat veel meer in geestelijke goederen dan in gemeenschap van personen. Het Koninkrijk der hemelen is of wordt juist een eigendom van de armen van geest, de reinen van hart, de kinderkens, en bestaat zelf in vrede, vreugde, bijdschap door den Heiligen Geest. Daarom is het, althans hier op aarde overal, waar de geestelijke weldaden van Christus geschonken zijn. Maar de kerk is vooral een diesseitig begrip, een gemeenschap van personen, toegerust met ambten en bedieningen en in het zichtbare optredend als het vergaderde volk van God. De kerk is dus het middel, waardoor Christus de weldaden van het Godsrijk uitdeelt en de voltooiing ervan voorbereidt. 28)

Daarom gaat het ook niet aan, te zeggen gelijk door voorstanders van „Apostolaat" en oecumene is geschied, dat de kerk in het Koninkrijk Gods staat naast en tegenover den Staat. Het Koninkrijk Gods omvat niet een veelheid van cultuurkringen, waarvan de kerk er één is, zoodat de kerk mee moet dingen naar een plaatsje om óók stem in het kapittel te krijgen. Gelijk dan ook de Wereldraad door een commissie voor internationale vragen in de sub-commissie's van de U.N.O. en in de U.N.E.S.C.O. vertegenwoordigd is, teneinde „de kerken in de gelegenheid te stellen de volken in de internationale vraagstukken mee leiding te kunnen geven".

Want de kerk heeft maar één roeping: het Evangelie van Jezus Christus te verkondigen. En daarbij heeft ze niet één stem. Fatale misvatting. Ze heeft vele stemmen. Ze heeft evenveel stemmen als ze levende leden heeft. Men heeft er zich over verbaasd, dat in antwoord 54 van den catechismus over de kerk niet was verwerkt antwoord 32, het belijden van de Christenen. Men wilde aan de kerk als kerk opdragen de functie van 't belijden. De kerk moet haar stem doen hooren en meespreken in de maatschappelijke, sociale, politieke en internationale vraagstukken. Ook zoo vervult ze haar „apostolische roeping". Dat heet de „her-ontdekking" der kerk.

Maar zoo heeft men de kerk nog niet gezien. Immers, in de kerk brengt de Heere zijn Woord uit. In de verkondiging van 't Evangelie straalt het licht des Woords over heel het breede, volle menschenleven. Er de levende kerkleden maken dat woord zichtbaar en hoorbaar overal, waar ze den voet zetten. Zóó wordt de wereld verlicht. Zóó komt het Koninkrijk.

Nog een paar opmerkingen.

6e. Is „het Apostolaat", gelijk beweerd is, het „wezen" der kerk? Wij vragen aan de Schrift, wat de kerk is, en gebruiken geen termen als „wezen" uit 't woordenboek der filosofie. En zeker is de kerk en is ieder levend lid een lichtende en brandende kaars, maar is de kerk eerst betrokken op de wereld, of

eerst op den Heere? Het verband van Mattheus 5 zegt: Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen, dat zij uw goede werken mogen zien. En wat zijn die goede werken anders dan dankbaarheidswerken eerst den Heere? En niet uit één beeld mag het „wezen" der dingen, waarvan de Schrift spreekt, opgemaakt worden; de beelden vullen elkander aan: de kerk heet in de Schrift b.v. ook: lichaam van Christus, dat is eerst betrokken op Christus en in Hem op den drie-eenigen God. Naar de Schrift noemt de belijdenis de kerk: de vergadering van de ware Christ-gelovigen; constitutief element is hier het geloof, het gedateerde geloof in Christus; waarom worden deze gegevens veronachtzaamd bij het bepalen van het „wezen" der kerk?

7e. Het „gesprek" met Israël. Is waar wat ter Synode beweerd werd, n.l. dat de verhouding als ge-

Het evangelie des welbehagens tegelijk exclusief en inclusief

In dien tijd antwoordde Jezus, en zeide: Ik dank U, Vader, Heere des hemels en der aarde, dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt ze den kinderkens geopenbaard; Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Matth. 11 : 25; 28.

„In dien tijd".

Ach, als vele exegeten en predikers eens meer op deze drie woorden gelet hadden, toen zij „gepakt" werden door die overbekende woorden uit Mattheus 11, en voor den dag kwamen met een dierbare mottopreek over „vermoeid en belast zijn".....!

Want dit geeft aan, dat er tweërlei Evangelie tegenover elkaar staat. Het „evangelie" der Farizeeën en Schriftgeleerden — en het Evangelie van Jezus Christus. Dat is het Evangelie des WELBEHAGENS. „Ja, Vader, want alzo is geweest het welbehagen voor U!"

En dat Evangelie is exclusief. Dat wil zeggen: het sluit uit.

Wie sluit het uit? Christus zegt het hier: „de wijzen en verstandigen". En dat is in Zijn mond geen vage, goedkope algemeenschap, waarop ieder Zijner hoorders ja kan knikken, om 't vervolgens toe te passen op..... zijn buurman. De Profeet van Nazareth preekt „onderscheidenlijk". Hij noemt geen namen — en toch ergeren zich velen van Zijn hoorders zóó, dat zij rood aanloopen. Hij zegt zoo simpel: „verborgen voor de wijzen en verstandigen" — maar als ge in 't hart van die Schriftgeleerden kon zien.....! Ze worden doorstoken van nijdt.

Want die „wijzen en verstandigen" zijn zij. De menschen van het anti-Evangelie. Hier gaat de profetie van Simeon in vervulling, dat het Kind van Bethlehem gesteld is, om de gedachten in veler harten openbaar te maken. „In dien tijd" staat de Messias tegenover het valsche Evangelie, dat door die „wijzen en verstandigen" jaar in, jaar uit, gepredikt is.

Het hoofd-dogma van dat valsche Evangelie is, dat het Bondsvolk de Wet van Mozes moest kennen, wilde het de zaligheid kunnen beërven.

En daaronder moest niet verstaan worden alleen de „Pentateuch", de vijf boeken van Mozes, maar ook en bovenal het ongeschreven gewoonterecht der „ouden" (d.w.z. der Rabbinen), die een heel stelsel van bepalingen hadden uitgedacht, welke de Wet nader verklaarden. Een stelsel, dat in den loop der eeuwen na de ballingschap als een sneeuwbal was aangegroeid.

Die splinterige, duizend-en-een dingen omvattende uitlegging der Wet onderwezen de Schriftgeleerden aan de jeugd der Oude Kerk. Mondeling, in den vorm van vraag en antwoord. De leeraar vroeg, de leerling moest het antwoord opbrengen. En dat werd eindeloos gerepeteerd. Want de leerling moest voor twee dingen zorgen: hij moest alles wat hem geleerd was trouw in zijn geheugen bewaren — en voorts het vooral precies zoo weergeven als de leermeester het had voorgezegt. Was het niet de hoogste lof voor een leerling, als gezegd kon worden, dat hij was „als een met kalk bestreken waterput, die geen druppel verliest"? Dat gold dan het examen, dat op „Barmitswoda g" werd afgenomen in de synagogen. Op „Barmitswoda g" moesten de leerlingen al 't geleerde opzeggen, opdat zij een barmitswa, een zoon der Wet konden worden.

Wee, wie maar op één puntje struikelde!

Dat was de last, het juk, door de Schriftgeleerden opgelegd.

En nu komt er licht over dat woord der Farizeeën: „Vervloekt is de schare, die de Wet niet kent!"

Nu komt de Christus, de Profeet uit Nazareth. Die niet leert als de Schriftgeleerden, maar als Zelf Macht-hebbende.

De valsche leermeesters beriepen zich op de vaders: Rabbi A heeft dit gezegd, en Rabbi B. dat..... Maar Christus schuift al die vaders met één strek aan den kant, en komt met Zijn: „Ik zeg u....." Want het Evangelie des welbehagens is exclusief. Het sluit elk ánder „Evangelie" uit, al zou het door een engel uit den hemel gepredikt zijn. En daarom dankt

spreek beduidt: zij hebben de waarheid, staan in de waarheid, het moet slechts te voorschijn gebracht worden? Staat Israël in de waarheid? Staan de Joden van vandaag, zoo ze Christus haten en verloochenen ergens anders dan de Joden uit Johannes 8, tot wie Christus zeide: „Gij hebt tot vader den duivel en de begeerten van uw vader wilt gij doen"? (vs. 44) En als van dien vader wordt gezegd: „in de waarheid staat hij niet, omdat er geen waarheid in hem is" — staan dan bedoelde kinderen ergens anders, dan waar de vader staat, en staan zij wel in de waarheid, ofschoon ze de begeerte huns vaders doen? En moet de waarheid slechts te voorschijn gebracht worden, hebben de Joden niet noodig hartvernieuwend genade, dooding van den ouden mensch, opdat de nieuwe mensch kan opstaan, dat is: waarachtige bekeering? P. D.

UIT DE SCHRIFT

Jezus den Vader. Want alle roem is uitgesloten. O, die stinkende roem der Schriftgeleerden, der „wijzen en verstandigen".....! Zij hebben de schare leeren denken: voorwaarde tot het eeuwige leven is de gave kennis van de Wet, van de overlevering der ouden. En zij lieten er zich op voorstaan: bij ons is die voorwaarde aanwezig, want wij hebben wijsheid en verstand, wij worden natuurlijk zalig, wij liggen in den schoot van Abraham aan!

Neen, zegt Christus: het Evangelie is exclusief. De beslissing ligt niet in „Wetskennis", in wijsheid, in verstand, maar louter en alleen in vrije ontferming. De nietige mensch mag geen enkele voorwaarde stellen. Slechts het welbehagen beslist.

Zoo is dit dankgebed van den Heiland een vervolg van den Kerstzang der engelen in Efratha's velden: de menschen van het welbehagen zijn niet „de wijzen en verstandigen", maar „de kinderkens", zij, die geen voorwaarde stellen, die onvoorwaardelijk gelooven. Ieder, die een voorwaarde stelt, is, wat de methode betreft, volkomen-farizeïsch. Of die voorwaarde nu „kennis der Wet" is, dan wel „bevinding". Het mysticisme van onzen tijd ligt in het verlengde van de leer der „Schriftkundigen" in Jezus' dagen. De preek, die vandaag tot geloof opwekt, onvoorwaardelijk geloof, ach, die is eigenlijk maar licht — het gaat er niet diep genoeg door. Er moet „eigenlijk" nog wat anders gekend worden. Wacht maar, tot je er kennis aan krijgt.

Maar het Evangelie des welbehagens duldt geen enkele voorwaarde. Het is exclusief. Ieder, die een voorwaarde stelt, strandt daarop, en loopt groot gevaar, voor eeuwig schipbreuk te lijden. Wie niet wordt gelijk een kindeke.....

Maar tegelijk is het Evangelie zoo heerlijk inclusief. Dat wil zeggen: het sluit in!

Wie sluit het in? Hoor, hoe breed het Evangelie des welbehagens is: „Komt ALLEN tot Mij, die vermoeid en belast zijt.....".

Wat is er in den loop der tijden met dit woord al niet geknoeid!

Velen lezen het, alsof er stond: die u vermoeid en belast gevoelt. Het staat er niet! Die vermoeid en belast ZIJT. En daar bedoelt Christus heel concreet die menschen-daarvoor-Hem mee, aan wie de wijze en verstandige Schriftgeleerden zoo'n zware last hebben opgelegd, een juk, dat knelt, en zoo moe maakt, zoo onuitsprekelijk-moe.....

Het is een vrucht van zware „Wets"-plichten, waaronder die arme schapen-zonder-herder voortzeulen. Of die menschen zich wel vermoeid hebben gevoeld? Ik weet het niet. Ik weet alleen, dat Christus hun de deur naar het eeuwige leven opent, breed en gul. Daar komt opeens een wonderlijk licht in hun donkerten van onzekerheid en afmatting schijnen. Hoe breed, hoe inclusief is het Evangelie! „Komt allen!" Want welbehagen, dat is in 't Evangelie nooit iets voor deze of gene, maar juist voor mij misschien niet. Verkiezing, dat is in de Schrift geen loterij: je kunt het nummer van een verkorene trekken of dat van een verworpen. Welbehagen, dat is voor de „kinderkens". Voor hen, die neerdrig naar Jezus Christus vragen. Welbehagen, dat is, dat gij en ik vandaag het lokkende, inclusieve Evangelie hooren, en — gelooven. Zonder voorwaarden te stellen. Want Christus predikt het. Hij, Die den Vader, den Heere des hemels en der aarde, dankt voor de exclusiviteit van het Evangelie, maar Die u en mij de inclusiviteit er van predikt. Komt ALLEN, die vermoeid en belast zijt.

Welk „kindeke" zou nog durven weghlijven?

Apeldoorn.

J. SMELIK.

— INBINDEN VAN JAARGANGEN. Voor het inbinden van jaargangen van „De Reformatie" verwijzen wij onze abonnees naar de advertentie van den heer J. van Kuyk te Scheveningen, welke regelmatig in ons blad wordt opgenomen. DE ADMINISTRATIE.

27) Corpus Reformatorum XXXIX, Thesaurus episto-
licus Calv. II, p. 217.

28) Dr H Bavinck, Geref. Dogmatiek IV, 322.